

2021-09-22

En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner

Fi 2020:07

Särskild utredare

Clas Olsson

070-6206417

Huvudsekreterare

Agneta Rönn

08-4059366

agneta.ronn@regeringskansliet.se

Större långsiktighet i kommunernas och regionernas planering och styrning av ekonomi och verksamhet.

Utredningen En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner har i dag överlämnat sitt slutbetänkande till civilminister Lena Micko. Betänkandet innehåller förslag som syftar till att ge kommuner och regioner goda förutsättningar att möta framtida utmaningar genom ett utvecklat regelverk för en effektiv ekonomisk förvaltning.

Utredningen bedömer att det nuvarande regelverket i huvudsak har fungerat väl, men att det behövs förändringar på ett antal punkter, bland annat för stärka långsiktigheten i den ekonomiska planeringen och att minska möjligheterna att skjuta upp nödvändiga anpassningsåtgärder när ekonomin är i dåligt skick.

Utredningens förslag i korthet:

- Det nuvarande begreppet god ekonomisk hushållning ersätts med god kommunal hushållning i kommunallagen. En god kommunal hushållning innebär att kommuner och regioner ska förvalta sin ekonomi på ett säkert och långsiktigt hållbart sätt. Ekonomin sätter den yttre gränsen för verksamheten, som ska vara ändamålsenligt utformad och ha en hög effektivitet. God kommunal hushållning ska även gälla för de kommunala företagen.
- Kommuner och regioner ska ta fram ett tioårigt, rullande program för en god kommunal hushållning. Programmet ska innehålla mål och riktlinjer för hur god kommunal hushållning ska uppnås. Mål ska anges för ekonomiskt resultat, soliditet inklusive pensionsåtaganden,

självfinansieringsgrad av investeringar och för låneskulden. Konsekvenserna för verksamheten av de fastställda målen ska beskrivas. Programmet ska även ange tillåten risk vid lån och placeringar.

- En viss skärpning görs av det s.k. balanskravet, som är den kortsiktigt lägsta godtagbara nivån för resultatet ett enskilt år och inte liktydigt med god kommunal hushållning. Det enda undantaget från balanskravet som ska vara möjligt är om kommunen eller regionen har en stark finansiell ställning, som främst innebär krav på en soliditet inklusive pensionsåtaganden på minst 50 procent. Synnerliga skäl tas bort. Tiden för att återställa ett negativt resultat kan förlängas från tre till sex år om det finns särskilda skäl.
- En resultatreserv införs för ökad flexibilitet i balanskravet, genom att överskott under vissa omständigheter kan sparas och användas senare.
- Den nuvarande resultatutjämningsreserven avvecklas och ersätts med en statligt finansierad inkomstgaranti vid djupa konjunkturfäll.
- Kraven på budgeten skärps för att den ska bli ett mer effektivt instrument i styrningen och för att den också tydligt ska kopplas till inriktningen i det tioåriga programmet. En samlad bedömning ska även göras av den kommunala koncernens ekonomi.
- Kraven på uppföljning genom delårsrapporten förenklas och tidigareläggas, men kraven på att vidta åtgärder vid avvikelser föreslås skärpas.
- Ett krav införs på rättvisande räkenskaper för att fullmäktige ska kunna godkänna årsredovisningen.
- För att stärka tillämpningen och efterlevnaden av reglerna för ekonomisk förvaltning ska bl.a. att revisorernas granskning av regelefterlevnad utökas som ett led i ett förstärkt ansvarsutkrävande. En statlig myndighet får i uppdrag att ge vägledning och stöd till kommuner och regioner och att följa den ekonomiska utvecklingen i sektorn.